

EV KADINININ DESTEKLİĞİNDEN YOKSUNLUK

Destek tazminatı konusunda Yargıtay uygulamasından, yaşam gerçeklerinden ve insanın yaşama hakkına öncelik veren çağdaş görüşlerden habersiz bir takım kişiler, bugün çoktan terkedilmiş ve geçerliği kalmamış olan (yetmiş-seksen yıl öncesinin batılı hukukçularından aktarılan) bir takım yanlış ve bayatlamış görüşleri tekrarlayarak kimi yargı çevrelerini ve avukatları yanıltmaktadırlar.

Bu konuda en büyük yanlışı (ne yazık ki) bilimsel sorumluluğu olan akademisyenler yapmaktadırlar. Bilim adamlığının aktarmacılıktan öte bir araştırma işi olduğunu, toplumun ve yargının gereksinimlerini karşılayan çözümler üretmeleri, zaman içinde değişen koşullara göre hukuk biliminin geliştirilmesine katkıda bulunmaları, uygulamada neler olup bittiğini izlemeleri gerektiğini, bütün bunların temel işlev ve görevleri olduğunu gözardı eden kimi akademisyenler, batılı bilim adamlarının uzun yıllar öncesine ait çoktan bayatlamış, çağ dışı olmuş, hattâ o ülkelerde çoktan terkedilmiş olan görüşlerini, kuramlarını ikiye tümceyle aktararak, bu arada birbirlerinden alıntılar da yaparak bilimsel (!) kitaplar, makaleler, doktora tezleri yazmaktadırlar. Bunları okuyan, ancak son gelişmelerden habersiz olan kimi kişiler de, yazılanları doğru sanıp, bir de birikişiliğe soyunarak yargıçları ve avukatları yanıltmakta, az da olsa yanlış kararlar verilmesine neden olmaktadır.

Ne yazık ki, en çok yanlışa sürükleme işi, en duyarlı davranılması, en çok titizlik gösterilmesi gereken insan zararları konusunda yapılmaktadır. Hele destek tazminatı konusunda yanlışlar pek çoktur. Bugün çoktan terkedilmiş olan bakım gücü-bakım ihtiyacı kavramları bunlardan biridir. Denkleştirme adı altında tazminattan indirimler konusu ise içler acısı yanlışlıklar deposudur. Çocuğun ölümüyle anne ve babanın onun “yetiştirme ve eğitim” giderlerinden “**kurtulmuş**” olacakları; bunun gibi karısının ölümüyle kocanın da onun giyim, yeme içme, süslenme, gezme tozma masraflarından “**kurtulmuş**” olacağı türünden görüşler, batılı (kapitalist ülkelerin) her şeyi parayla ölçen, maddi çıkar ilişkilerini temel ölçü sayan koşullanmış kafaların hukuk adına ileri sürdükleri insafsız, haksız, insan onuruna yakışmayan ve yaşam gerçeklerine aykırı utanılması görüşleridir.

Gelelim asıl konumuza:

Ev kadınının destekliğinden yoksunluk konusunda, bizim Yargıtay’ımız, çok uzun yıllar öncesinden (1966 yılından) başlayarak düzenli ve tutarlı bir biçimde oluşturduğu kararlarıyla, “**ev kadınlığının**” başlı başına bir “**meslek**” olduğunu; ev kadınının kendi “**ev hizmetlerini**” yaparak eşine ve çocuklarına “**maddi destek**” sağladığını, ev hizmetlerinin “**yaşam boyu**” yapılacağını, bu nedenle desteğin yaşam süresinin sonuna kadar, yasal asgari ücretler üzerinden, destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanmak gerektiğini kabul etmiştir.

Kimi Avrupa ülkelerinde de, ev kadınlarının ev hizmetlerinden yoksunluk, destek tazminatı istemenin haklı nedeni kabul edilmiştir. Örneğin, Alman Federal Mahkemesi tarafından 1962 yılından beri verilen kararlarda ev kadınının ev hizmetlerinden yoksunluk tazminat isteme nedeni sayılmakta; gerekçe olarak da, ev kadını tarafından yapılan işlerin piyasada bir karşılığının olduğu düşüncesinden hareketle, ev işlerinde kullanılan çalışma gücünün malvarlığına katkı sağladığı kabul edilmektedir.

Ev kadınının ölümüyle, eşinin ve çocuklarının “ev hizmetlerinden” yoksun kalmaları nedeniyle “yaşam boyu” destek tazminatı isteyebileceklerine ilişkin Yargıtay kararlarını bilmeyen kimi avukatlar, maddi tazminata hükmedilmesini sağlayabilmek için (meslek onuruna yakışmayan yalanlara başvurmakta), ölen kadın yoksul kesimden ise “evlere

temizliğe giderek kazanç elde ettiğini” ve varlıklı kesimden ise daha gülünç bir sav ile “dikiş dikerek, örgü öreerek aile bütçesine katkı sağladığını” söyleyerek sonuç almaya çalışmaktadırlar. Oysa, bu yalanlara hiç gerek yoktur. Doğrudan “**ev hizmetlerinden yoksunluk**” nedeniyle tazminat istenmelidir.

Ev hizmetlerinden yoksun kalanların “**destek payları**” konusundaki uygulamada, ev kadınının ev hizmetlerini yaparak yarattığı ekonomik değerın bir bölümünün kendisine ait olacağı, bir bölümünün de destek sağladığı kişiler arasında paylaştırılacağı kabul edildiğinden, hesaplanan tazminattan bir “indirim” gerekmemektedir. Bu bağlamda, çocuklar yetişkin olup da, ölen kadının ev hizmetlerinden yoksun kalan yalnızca eş (koca) ise, paylaşırma şöyle yapılmakta; “ev kadınının kendi ev hizmetlerini yaparak aile bütçesine sağladığı ekonomik katkıının yarısı (1/2’si) kendi gereksinimlerinin karşılığı, kalan yarısı (1/2’si) eşine katkısı (eşinin destek payı) kabul edilmektedir. Paylaşırma bu biçimde yapılırca da, karısının ölümüyle kocanın onun bir takım masraflarından “kurtulmuş” olacağı görüşü temelsiz kalmakta; uzun yıllardan beri sürmekte olan Yargıtay uygulamasında böyle bir “indirim”, böyle bir “denkleştirme” söz konusu olmamaktadır.

Bütün bu anlattıklarımızın doğruluğunu kanıtlamak için, ev kadınlarının ev hizmetlerinden yoksunluk nedeniyle tazminat istenebileceğine ilişkin Yargıtay kararlarından örnekler verelim:

YARGITAY KARARLARI

Desteğın ev kadını olması destekten yoksun kalanların aleyhine bir durum yaratmaz. Destek **ev hizmetleriyle** de diğerk aile bireylerinin yaşamını kolaylaştıracağından ve onlara katkı yapacağından **bundan yoksun kalan hak sahiplerinin tazminat isteme hakları vardır.** (4.HD.14.05.1998, 323-3373)

Hiçbir işte çalışmasa bile ev kadını aileye destek sağlar.

Ölen kişi herhangi bir geliri ve kazancı bulunmaması nedeniyle aile bütçesine katkısı olmayan bir ev kadınıdır. Ne var ki hiçbir işde çalışmasa dahi ev kadını aileye destek sağladığı, aile içi işlevinin bulaşık ve çamaşır yıkamaktan ibaret bulunmadığında kuşku yoktur. O halde kadının ölümü ile ailenin yoksun kaldığı destek çamaşır ve ütü gibi yalın ev işlerinin parasal karşılığından ibaret sayılmamalı, işlevin tümü değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. (4.HD.22.09.1987, 5458-6726)

Ölen kadının kendi ev hizmetlerini yaparak sağlayacağı desteğın belirlenmesi ve uzman bilirkişiden rapor alınarak sonucuna göre uygun bir karar verilmesi gerekir.

(19.HD. 31.05.1995, 9854-4744)

Kadın ev işlerinde kocaya yardımcı olmaktadır, bu sebeple ona bakmaktadır. **Kadının ev hizmetlerini yapması sebebiyle,ölümü halinde koca bu hizmetlerden yoksun kaldığından;** tazminat isteme hakkı vardır.

(4.HD. 03.10.1966, 4939-8581)

Yalnız ev işlerini gören kadın da kocasının desteğı sayılır.

Yardımdan yararlanan kimsenin tazminata hak kazanabilmesi için desteğın ölümünden dolayı yoksulluğa düşmesi gerekli değildir. Durumuna uygun yaşama tarzında para ile belirlenebilen bir zarara uğraması yeterlidir. Bir kocanın karısının ölümü sebebiyle BK.nun 45. maddesinin 3.bendine dayanılarak tazminat istemesi halinde, sözü geçen şartın gerçekleşip gerçekleşmediğinin tayini için, ölüm nedeniyle bulunduğu durumla, karısı zamansız ölmese idi bulunacağı durumun karşılaştırılması gerekir.

(4.HD.13.04.1976, 3029-3914)

Davacıların ölen desteği ev kadını olup, ayrı bir gelirin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda davacıların yoksun kaldıkları **destek tazminatı hesaplanırken aylık net asgari ücret** esas alınmalıdır.

(4.HD.26.06.2001, 4162-6826)

Olay tarihinde altmış yaşında bulunan annenin davacıya destek olamayacağına ilişkin bilirkişi raporu gerçeğe uygun bulunmamaktadır. Desteğin yaşı itibariyle, bir **ev kadını olarak** elde edebileceği geliri belirlenmeli, bunun mümkün olamaması halinde ise, desteğin **asgari ücret** düzeyinde geliri olabileceği benimsenerek, bu miktar üzerinden **destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanmalı**, varılacak sonuca göre bir karar verilmelidir. Yerel mahkemece, anılan yönler gözetilmeden, somut olaya uygun düşmeyen bilirkişi raporuna dayanılarak, yazılı şekilde, destekten yoksun kalma tazminatının reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

(4.HD. 06.04.2000, 1095-3151)

Yerleşmiş içtihatlar göre, bedelsiz olarak başkasının bakımını sağlayan ya da ona yardım eden kimse destek sayılmıştır. Yalnızca ev işlerini gören bir kadın da kocasının desteği sayılabilir.

Bu yardım değişik şekillerde olabilir. Destek yalnız başkasına yaşamak için gerekli ihtiyaçları sağlayan yada bunların temini için para veren kimse değildir. Bu hizmetleri görmek suretiyle çalışmasını doğrudan doğruya başkalarına tahsis eden kimse de destektir. O nedenle yalnızca ev işlerini gören bir kadın da kocasının desteği sayılabilir.

(11.HD.13.09.1999, E.1999/4689 - K.1999/6755)

SORUYU SORAN MESLEKTAŞIMA,

Kendinizi yalnızca Av.Murat olarak tanıtmışsınız. Oysa ben sizi gerçek kimliğinizle tanımak isterdim. Site'mizde "Murat" adında bir üyemiz var, o siz misiniz. Ben hem gerçek kimliğinizi ve hem de nerede avukatlık yaptığınızı bilmek istiyorum. Çünkü, yıllardan beri hukukçular arasında en büyük eksikliğin iletişimsiz olduğunu düşünüyorum. O yüzdendir ki, bilgiler paylaşamıyor. Birinin kazandığı davayı, öteki kaybediyor. Yargıtay'dan da aynı zaman dilimi içinde birbirine aykırı kararlar çıkabiliyor. Bunları önlememiz için birbirimizle yakın ilişki içinde olmalı, birbirimizi yakından tanımalıyız.

Bakın ben sizin sorunuzu büyük bir sorumluluk duygusu içinde özenle yanıtladım. Bu yanıtta yalnız siz değil, Site'mizi ziyaret eden yüzlerce kişi yararlanacak.

Çok güzel bir soru sormuşsunuz. Sorunuza yanıt vermekle, kanayan bir yaraya biraz da olsa pansuman yaptım. Bu vesile ile bilir bilmez bilirkişiliğe soyunanlara buradan seslenmek istiyorum.

TAZMİNAT DAVALARINDA BİLİRKİŞİLİK YAPANLARA SESLENİYORUM.

İnsanın yaşama hakkı en kutsal hak, bu hakkın hukuk ve yargı tarafından özenle korunması, haksızlık yapılmaması gerekmektedir. Bu yüzdendir ki, insan zararları konusunda açılan tazminat davalarında bilirkişilik, her şeyden önce bir duyunç (vicdan) işidir; ağır sorumluluk gerektirir. Bu alanda bilirkişilik yapanlar, son derece bilgili ve konunun gerçek bir "uzmanı" olmalıdırlar. Yargıtay kararlarını ayrıntılarıyla bilmek zorundadırlar. Sigorta ve vergi mevzuatını günü gününe izlemelidirler. Ancak günümüzde bütün bunlar da yetmemektedir. Ülkemizde ve başka ülkelerde sorumluluk hukukundaki gelişmeleri izleme yeteneğine ve yabancı dil bilgisine sahip olunmalıdır. Bilgi birikimi olunca da, kendi görüşleriniz oluşacak; böylece Yargıtay'ın yanlış kararlarını, yargıdaki olumsuzlukları gidermede "uzmanlığınızı" kullanarak yargıya ve hukuka katkı sağlayacaksınız.

Sayın “bilirbilmez” kişiler, Tazminat Hukukunu iyi bilmiyorsanız lûtfen kulaktan dolma, ordan burdan edinme bilgilerle bilirkişilik yaparak insanları mağdur etmeyiniz.

SAYIN YARGIÇLAR,

Lûtfen, tazminat davalarında rasgele kişileri bilirkişi atamayınız. Bilgisinden kuşku duymadığınız gerçek uzmanları görevlendiriniz. Ama bu kişiler mutlaka hukukçu olsunlar, iş hukukçusu veya tazminat hukukçusu olsunlar. Çünkü, tazminat hesapları, yalnızca bir hesap işi değildir. Bunun çok ötesinde hukuksal değerlendirme işidir. Lûtfen, lûtfen bu konuda duyarlı olunuz.

www.TazminatHukuku.com